

PIŠE I SNIMILA
LANA KEKEZ

METODE HLADNOG DUBLIRANJA: TEORIJSKO-PRAKTIČNA RADIONICA NA UMAS-U

I ljepilo čuva umjetnine

U organizaciji Odsjeka za konzervaciju-restauraciju Umjetničke akademije u Splitu, specijalističkog usmjerenja za konzervaciju-restauraciju štalajnih slika i polikromiranog drva, 10. i 11. rujna održana je teorijsko-praktična radionica "Metode hladnog dubliranja". Radionicu su vodile konzervatorice-restauratorice mag. Barbka Gosar Hirci, voditeljica Odjela za štalajno slikarstvo Restauratorskog centra Zavoda za zaštitu kulturne baštine Slovenije i izv. prof. Lucija Močnik Ramovš, s Odjela za restauraciju Akademije likovnih umjetnosti i oblikovanja Sveučilišta u Ljubljani. Prvo ovakvo gostovanje slovenskih kolegica u Splitu organizirano je na inicijativu izv. prof. Jurice Matijevića sa splitskog Odsjeka za konzervaciju-restauraciju. Suorganizator radionice bila je Galerija umjetnina u Splitu (uz potporu ravnatelja Branka Franceschija i konzervatorice-restauratorice Eleonore Klein i Mie Tomić), u prostoru čije se konzervatorsko-restauratorske radionice odvijao praktični dio susreta.

Čuvanje izvornosti

Dubliranje, odnosno lijepljenje slika na platnu na novo platno, dugo se vremena smatralo rješenjem za mnoge probleme s kojima su se konzervatori-restauratori slika na platnu susretali tijekom zahvata, ali kriterij za dubliranje nikada nije bio jasno definiran. Brkale su se dvije stvari: potreba da se slici osigura čvrsta podloga i potreba za fiksiranjem slikanog sloja za izvorno platno, a ključnu promjenu u razmišljanju donijelo je razdvajanje ovih dvaju procesa. Moderni stavovi o konzervaciji-restauraciji stavili su veći naglasak na očuvanje izvornog stanja platna i slikanog sloja koji je na njemu, što je dovelo i do razvoja manje invazivnih metoda dubliranja bliskijih konceptu minimalne intervencije. U rujnu 1974. godine u Greenwichu je održana *Comparative Lining Conference*, prva konferencija koja se bavila isključivo temom dubliranja i na kojoj su prvi put predstavljene neke od metoda koje su bile tema splitske radionice.

Upotreba ljepila za takozvano hladno dubliranje

metoda u širu primjenu kod lokalne konzervatorsko-restauratorske zajednice bili su poticaj organizaciji ovakve radionice.

Vrijedno gostovanje

Dvodnevna radionica započela je teoretskim uvodom u temu kroz analizu i usporedbu karakteristika različitih tradicionalnih i suvremenih metoda dubliranja, analizu kriterija za odabir prikladnih metoda dubliranja, analizu svojstava akrilnih ljepila, pripremu platana za dubliranje, izradu filma ljepila, tehnike dubliranja, tehničku opremu i materijale. Praktični dio odvijao se u prostorima konzervatorsko-restauratorske radionice Galerije umjetnina koja je opremljena posebnim niskotlačnim toplim stolom, nužnim za dubliranje navedenim metodama. Dvanaest sudionika kroz praktične je vježbe testiralo usvojena teoretska znanja o materijalima i metodama. Tako su pripremali platna i mješavine ljepila, testirali različite načine aplikacije ljepila, različite sisteme dubliranja i različite načine korištenja niskotlačnog stola. Cilj praktičnog rada i demonstracija je bilo osposobljavanje sudionika za samostalnu primjenu tehnika hladnog dubliranja kroz usvajanje teoretskih i praktičnih znanja i vještina koje će omogućiti individualan pristup svakoj budućoj umjetnini.

Konzervatori-restauratori u Hrvatskoj često si teže mogu priuštiti sudjelovanje na konferencijama i radionicama izvan domovine, što stavlja dodatnu vrijednost na ovakva gostovanja inozemnih stručnjaka. Važno je naglasiti da su konzervatori-restauratori štalajnih slika, sudionici radionice, odabrani među studentima splitskog Odsjeka, djelatnicima različitih ustanova u zemlji (Hrvatski restauratorski zavod, Muzej za umjetnost i obrt, Galerija umjetnina) kao i među konzervatorima-restauratorima koji djeluju u privatnom sektoru. Kroz ovakve aktivnosti splitski Odsjek za konzervaciju-restauraciju trudi se pospješiti razmjenu znanja i iskustava s inozemnim kolegama, kao i njihovu ravnomjernu diseminaciju unutar lokalne konzervatorsko-restauratorske zajednice. Kontinuirana izobrazba i usavršavanje u konačnici će značiti i sigurniju budućnost naše kulturne baštine.

UMAS je na radionici ugostio ugledne slovenske konzervatorice-restauratorice koje su splitskim kolegama iznijele mogućnosti dubliranja, odnosno lijepljenja slika na platnu na novo platno

omogućava različite načine reaktiviranja filma ljepila, smanjenje količine ljepila primjenom sistema točkastog lijepljenja (*nap bond system*), reaktiviranje filma otapalima, itd. Tehnike hladnog dubliranja omogućavaju stvaranje znatno reverzibilnijih sistema dubliranja i minimalan utjecaj na strukturu slike. Ove metode nešto su rjeđi odabir u Hrvatskoj, dok kolegice iz Ljubljane imaju bogato iskustvo u njihovoj primjeni. Razmjena znanja i iskustava te poticanje uvođenja spomenutih